Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Mas de Múnia i Can Flabiol

Santa Maria de Miralles

Ubicació

Comarca:	Anoia
Lloc/Adreça:	Sector sud-est del municipi. Sant Romà i carrerada de la Llacuna. Vessants Serra Fontfregona,
Emplaçament	A la Carrerada o camí antic de La Llacuna a Igualada, prop de sant Romà
Alçada:	520

Coordenades:

Latitud:	41.49436
Longitud:	1.52674
UTM Est (X):	377025
UTM Nord (Y):	4594686

Classificació

Número de fitxa	08257 - 26
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Conjunt arquitectònic
Estil / època:	Medieval Modern Contemporani Popular
Segle	XV-XVIII
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	Ca La Múnia, molt restaurada. Cal Flabiol, regular
Protecció	Legal
Observacions protecció:	NNSS Ajuntament 2002. Projecte de Catàleg de Masies fitxes 39 i 40
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	Ref. Cad.: 000304500CF79D / 08257A00900084
Autoria de la fitxa	F. Xavier Menéndez
Data de registre de la fitxa:	dc., 15/04/2015 - 02:00

Descripció

El Mas de Múnia o de La Múnia (o d'Almúnia) és una masia orientada N-S de planta baixa, planta pis i golfes, amb coberta a doble ves0sant a nord i sud i amb el carener paral·lel a la façana principal. La façana principal es situa a migdia. L'entrada principal es situa a la dreta de la façana. Presenta arc rebaixat de pedra. La porta de fusta mostra una data gravada amb caràcters antics: 1879. La dovella central de l'arc rebaixat de la porta mostra la mateixa data gravada. A l'esquerra de la façana s'obre una finestra quadrada, La planta pis presenta dues balconades de llosana de pedra de cantell rodò i barana de ferro forjat, amb arc rebaixats i brancals i dovelles de maons. Les golfes mostres dues petites obertures quadrades. La paret oriental de la casa mostra dues petites troneres que es van respectar quan es va restaurar la casa. A aquesta paret oriental se li adosa un cos quadrangular d'un sol pis amb terrassa superior, que antigament era més alt. El paviment de la planta baixa és de cairons originals pero tota la casa té un aire d'haver estat construïda o absolutament reformada al segle XIX.
Cal Flabiol presenta la mateixa estructura: orientació N-S; planta baixa, planta pis i golfes; i coberta a doble vessant a nord i sud, amb el carener perpendicular a la façana principal. La façana principal es situa, en canvi, a l'oest, mostrant la coberta a doble vessant en façana. La casa està adosada a Ca la Munia per l'est (és a dir, el parament oest de ca la Múnia i el parament est de Cal Flaviol són compartits; sembla esser que les dues cases estaven comunicades a través d'aquest mur, segons fons de les actuals propietats). La façana presenta dues portes a planta baixa, articulades simètricament, i de forma rectangular. La de la dreta, amb llinda de fusta, és l'accés a la casa, i la de l'esquerra, amb llinda de maons, és l'accés al celler. Sembla que una part de l'edifici, el de la part esquerra (el del celler), està construit amb posterioritat, segons les traces de la façana. La planta pis presenta cinc finestres rectangulars senzilles (més una de tapiada, i les golfes, una finestra gran central, sota teulada. El celler conserva part de les estructures originals, principalment les botes. La premsa i la tina es conserven a la planta superior.
Davant la façana de ca la Múnia hi ha un pati enllosat i en front hi ha un altre edifici composat per un celler (que conserva restes força malmeses de les bòtes), de finals del S. XIX, en part excavat al terreny natural, i cobert amb volta catalana, i a sobre, per altres estructures com coberts i corrals. Per la part posterior, hi ha una estructura amb façana a migdia i amb tres obertures que podrien haver estat l'acces als cups i a la premsa de vi, que es situarien sobre el celler. A l'est d'aquest edifici descrit (celler), hi ha un tercer edific, exent, de dos pisos, amb coberta a doble vessant, que devia ser pallissa i posteriorment garatge, construit amb posterioritat (anys 20 o 30 S. XX).
Davant la façana de Cal Flaviol hi ha un pati tancat, amb un accés amb brancals de totxo, i en el camí d'accés, a uns 100m. De la casa, hi ha restes d'una pallissa de planta rectangular, amb les parets enrunades i sense sostre, amb un mur de compartimentació a l'interior i dues portes d'entrada.

Observacions:

Les dues cases comparteixen un mur i estaven comunicades d'antic, internament, però tenen camins d'accès diferents i fa anys que tenen propietaris diferents. Probablement Cal Flabiol fou construïda posteriorment com ampliació de La Múnia (També citada com Almúnia) o segregada de Ca la Múnia en època recent (no apareix als mapes del segle XX). Per això fitxem les dues cases de forma comuna com a Conjunt Arquitectònic. Les NNSS del planejament municipal també les considera un sol element. Al Catàleg de Masies estan com a dos cases separades : Mas de Múnia (Fitxa 40) i Can Flaviol (fitxa 41). Aquestes dues cases han donat lloc al denominat Veïnat de La Múnia, composat per un conjunt d'unes 9 cases dels anys 70 de la Carrerada de La Llacuna davant Ca La Múnia, més unes altres cases com Cal Guillem, Cal Rodriguez, i una tercera casa, que es troben darrera Ca La Múnia. Són cases modernes que no hem fitxat.
Ca la Múnia té un parell o tres de piques de pedra i un corró a l'exterior.
Fotos. 1: Cal Flaviol a primer terme; a darrera, Ca La Múnia. 2: Ca La Múnia; 3. Cal Flaviol.

Història

Apareix com a Múnia al Nomenclàtor de 1860. Riba (1988, 211-212) el cita com a Armúnia dins del grup de masies antigues (dels segles X a XVII). Al Mapa Almera/Brossa de 1900 apareix com L'Almúnia i al mapa IGE de 1914 apareix com a Mas de Múnia. Per cites documentals podem remuntar la seva cronologia a la baixa edat mitjana, i per raons toponímiques, com veurem, podriem recular fins a època andalusí. Podem inferir reformes profundes de la casa al segle XIX (tenim la data 1879 gravada al portal de la façana).
Aquest mas seria un dels primers nascuts a l'època de la repoblació ja que el seu topònim (Múnia) és d'origen àrab: "al munya" significa horta. El topònim Almunia, segons Gibert (2006) i Martí (1997), correspon a una explotació agrícola periurbana o rural de dimensions considerables, d'època islàmica, que podria pertànyer a l'autoritat emiral, i que te associada estructures d'irrigació. Aquests autors destaquen que aquest lloc de Miralles es relaciona amb una masia tradicional amb una font i a un petit sistema hidràulic.
A un document de l'any 1555 la casa apareix citada com Mas d'Almunia, propietat d'Andreu Alemany. A l'any 1569 apareix citada com Mas Almunia i com a propietat d'Antoni Alemany. Vinculada a la masia hi havia un molí actualment no existent. Al 1644 apareixen citats en un pleit Joan Valls d'Almunia i Joan Vivó d'Almunia. Al 1669 el propietari és Pere Alemany, i en el mateix document apareix Jaume Joan Vivó de mas Almunia. És possible que es refereixi a l'altre casa situada al costat de Ca La Múnia, Cal Flabiol.
L'antic mas d'Almúnia figura, en les capbrevacions dels segles XVI i XVII, com a propietat de la família Vivó. La família Vivó va ser molt rellevant en la vida social i política de Miralles durant tota l'Edat Moderna. L'any 1633, el rector de Vilademager és en Jaume Vivó; el 1659 el batlle és en Jaume Vivó, i el mateix o un altre Jaume Vivó apareix com a batlle el 1687. En un capbreu dels anys 1761-1762 sobre el terme de Santa Maria de Miralles del baró Antoni de
Magarola i Sentmenat, apareix citat Josep Vivó, pagès del mas d'Almúnia.
Segons el capbreu de 1522 la casa i les seves terres pagaven a la baronia de la Llacuna i Miralles els corresponents censos i delmes, d'entre altres prestacions, d'acord amb el següent detall: 2 quarteres i 11 quartans de forment; 5 quarteres de civada; 4 quartans d'ordi; 1 gallina i mitja; 2 conills; 2 garves d'ordi; 1 "joya" amb parell; 1 dia de "tirada" d'home amb mula; 1 dia de "femada" amb un animal; 1 jornal de "batuda" amb un home i una mula; 1 dia de verema i 3 dies de "tragí" amb un home i un animal; 1 quartà de vi; 1 fogassa i mitja i un sou i sis diners en moneda. En el capbreu de 1682 es mantenen aquestes prestacions llevat de la variació de donar 20 diners en lloc dels 2 conills, i 9 quartans d'ordi en lloc de les 2 garbes d'ordi i del quartà de vi.
En la major part del segle XIX el mas d'Almúnia fou propietat de Francesc Ferrer i Carner i successors. Segons fonts orals (actual propietat), Ca la Múnia, segons documents originals conservats a la casa, es remunta al menys a mitjans del segle XV, i es va refer de nou cap els anys 80 del segle XIX, quan Josep Farré Carné, procedent de Sant Joan de Mediona, va reformar profundament la casa i la va remuntar un pis. Poc després, segons l'actual propietat, Ca la Múnia va ser la primera explotació de Miralles que va conreuar la nova vinya americana després de la crisi de la filoxera.

Bibliografia

RIBA GABARRÓ, Josep (1988): Història de l'Anoia. "Santa Maria de Miralles". Parcir Edicions Selectes, 2a. edició. Manresa, p. 209-219
MARTÍ, RAMON (1997). Ceràmica medieval i pagesos indocumentats a la vall del riu Bitlles. Ceràmica medieval Catalana. Actes de la taula Rodona celebrada a Barcelona els dies 15 i 16.11.1994. Barcelona, Diputació de Barcelona, Col. 1 "Quaderns científics i tècnics" Num. 9 p. 275
GIBERT REBULL, JORDI (2005). La integració a Al-Andalus dels territoris a Ponent del Llobregat.

Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics. Num. XVI (2005) p. 39-72. IEC. Barcelona.
HÈLIX ARQUITECTES ASSOCIATS, SLP. Pla especial de catàleg de masies, cases rurals i altres edificacions en sòl no urbanitzable. Document per a l'aprovació inicial. Servei d'Urbanisme de la Diputació de Barcelona. Ajuntament de Santa Maria de Miralles. Març 2016.
Arxiu Comarcal de l'Anoia. Fons Arxiu Parroquial de Santa Maria d'Igualada referents a Santa Maria de Miralles. Inclou la sèrie Processos judicials.

